Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-ħtieġa ta' industrija Ewropea tad-difiża: aspetti industrijali, innovattivi u soċjali" (opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2012/C 299/04)

Relatur: **is-Sur VAN IERSEL**

Korelatur: **is-Sinjura HRUŠECKÁ**

Nhar id-19 ta' Jannar 2012, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, li jħejji opinjoni fuq inizjattiva proprja dwar

Il-ħtieġa ta' industrija Ewropea tad-difiża: aspetti industrijali, innovattivi u soċjali.

Il-Kummissjoni Konsultattiva dwar il-Bidliet Industrijali, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar il-11 ta' Ġunju 2012.

Matul l-482 sessjoni plenarja tiegħu li saret fil-11 u t-12 ta' Lulju 2012 (seduta tal-11 ta' Lulju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'132 voti favur, vot kontra u 9 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Id-dinja hija soġġetta għal tibdil ġeopolitiku rapidu. Il-pożizzjoni dominanti tad-dinja tal-Punent qed tiġi sfidata, kemm minn perspettiva ekonomika kif ukoll minn dik politika. Filwaqt li l-baġits għad-difiża fl-Unjoni Ewropea qed jitnaqqsu, qed naraw żieda fl-infiq relatat mad-difiża fiċ-Ċina, l-Indja, il-Brażil u r-Russja, fost pajjiżi oħra. Għalhekk, il-KESE jitlob lill-Kunsill u lill-Kummissjoni jagħmlu valutazzjoni globali tal-aspetti determinanti tal-pożizzjoni u r-rwol tal-UE fid-dinja, bil-għan li jaslu għal aġġornament konvinċenti tal-politika estera, u dik tas-sigurtà u d-difiża tal-UE.

1.2 Il-politika tad-difiża hija influwenzata mill-interessi strateġiċi tal-pajjiżi, it-theddid perċepit u l-għanijiet politiċi, li fl-Ewropa huma definiti l-iżjed f'termini nazzjonali. Huwa evidenti li approċċi li għadda żmienhom iwasslu għal żieda fil-frammentazzjoni, lakuni kapaċità eċċessiva u nuqqas ta' interoperabbiltà fil-kapaċitajiet Ewropej fil-qasam tad-difiża. L-argumenti favur titjib huma konvinċenti ferm; hija kwistjoni ta' rieda politika. Dan l-argument kien diġà tressaq b'mod konvinċenti fl-1986! [1]. Is-sitwazzjoni issa hija ħafna iżjed urġenti minn perspettiva politika u ekonomika u dik ta' difiża. Il-KESE jitlob lill-Kunsill jaħdem bis-serjetà fuq pjan globali tal-UE fil-qasam tad-difiża.

1.3 Il-politika tas-sigurtà u tad-difiża għandha ssaħħaħ il-fiduċja li l-UE u l-Istati Membri għandhom fihom innifishom. Għandha trawwem fiduċja fost is-soċjetà u l-pubbliku inġenerali, suldati mogħnija b'mod adatt, in-negozji u l-forza tax-xogħol tas-settur. Iċ-ċittadini tal-UE għandhom id-dritt ikunu mħarsa b'mod adegwat. Huma meħtieġa dejjem iżjed armamenti Ewropej li jilqgħu b'mod adegwat għall-isfidi tal-futur. Għal dan il-għan, il-prattiki iżolati attwali tal-Istati Membri huma kompletament insuffiċjenti, u jaħlu wkoll il-flus tal-kontribwenti.

1.4 B'konformità mal-politiki u l-prattiki attwali fl-Istati Uniti u atturi dinjin (emerġenti) oħrajn, kif ukoll fid-dawl tar-responsabbiltà esklużiva tal-gvernijiet li jipproteġu ċ-ċittadini u jiżguraw is-sigurtà, il-KESE jenfasizza l-bżonn li jiġu definiti l-interessi strateġiċi Ewropej fil-qafas tal-Politika ta' Sigurtà u ta' Difiża Komuni (PSDK) [2]. Fl-aħħar mill-aħħar, it-trijanglu tal-affarijiet barranin u s-sigurtà, il-politika tad-difiża, u l-kapaċità industrijali huwa indiviżibbli, li lkoll flimkien jappoġġjaw il-pożizzjoni tal-Ewropa fid-dinja u l-interessi ekonomiċi u politiċi u l-valuri tagħha (drittijiet tal-bniedem, demokrazija). Is-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna (SEAE) għandu jkun involut b'mod dirett.

1.5 Il-KESE jenfasizza li, jekk l-Ewropa tixtieq tkompli tħaddan industrija soda tas-sigurtà u d-difiża, billi toħloq massa kritika għall-effettività u l-kosteffiċjenza, hemm bżonn ta' bidla radikali fil-mentalità u l-politiki. Dawn għandhom joħolqu futur stabbli u prevedibbli għall-forzi armati, kif jisħoqqlu l-piż ekonomiku u teknoloġiku tal-Ewropa. Fid-dawl ta' differenzi kbar bejn l-Istati Membri, il-biċċa l-kbira tar-responsabbiltà f'dan ir-rigward hija tal-Istati Membri produtturi ewlenin.

[1] Ara "'Towards a Stronger Europe', A Report by an Independent Study Team established by Defence Ministers of Nations of the Independent European Programme Group to make proposals to improve the competitiveness of Europe's defence equipment industry".

[2] Il-politika ta' sigurtà u ta' difiża komuni hija parti integrali tal-politika estera u ta' sigurtà komuni, TUE Artikolu 42 et seq. ĠU C 115, 09.05.2008.

1.6 Fil-fehma tal-KESE, jeżistu argumenti b'saħħithom favur it-tisħiħ tal-proċessi Ewropej għall-ippjanar u l-koordinazzjoni impenjata:

— is-settur huwa kkumplikat u mogħni b'għarfien intensiv; jitlob ippjanar fit-tul

— minkejja l-privatizzazzjoni, il-gvernijiet għandhom interess kbir fl-industrija tad-difiża bħala klijenti, regolaturi u fornituri ta' liċenzji tal-esportazzjoni

— ċerti nuqqasijiet fl-istruttura attwali u restrizzjonijiet baġitarji (severi) jitolbu aġġustamenti ġodda b'mod galbat minflok approċċi kontinwi mingħajr pjan definit li jdgħajfu l-kredibbiltà interna u esterna

— għandha tiġi żgurata koordinazzjoni effettiva bejn il-pajjiżi produtturi ewlenin u dawk li jipproduċu inqas jew ma jipproduċux għalkollox biex jiġi promoss ix-xiri tal-armamenti fl-Ewropa, u biex isir użu mill-għarfien disponibbli kollu u mill-kumpaniji l-kbar u l-SMES tal-kontinent kollu

— fl-aħħar nett, produzzjoni li tirnexxi fil-livell dinji min-naħa tal-industrija Ewropea ser tiddependi mill-iżvilupp ta' suq domestiku stabbli fl-Ewropa.

1.7 Minbarra l-miżuri meħuda mill-Aġenzija Ewropea għad-Difiża (EDA) u l-Pakkett tad-Difiża tal-2007 ([3]), il-KESE jitlob għal politika industrijali Ewropea mfassla tajjeb għas-settur tad-difiża, u l-karatteristiċi speċifiċi tiegħu tal-ħtiġijiet tal-gvern u l-fondi pubbliċi. Fil-qafas tal-Ewropa 2020, din il-politika industrijali għandha tissejjes fuq kompetenzi kondiviżi fil-livell nazzjonali u dak tal-UE – bis-sehem tal-EDA u l-Kummissjoni bħala msieħba msieħba – kif ukoll fuq konsultazzjonijiet mal-industrija tad-difiża u partijiet interessati oħra, fosthom imsieħba soċjali u l-bżonn ta' djalogu soċjali strutturat tajjeb.

1.8 Il-politiki u l-fondi tal-UE għandhom jorbtu flimkien l-investimenti fil-livell tal-UE u dak nazzjonali, li jwassal għat-tnaqqis fil-frammentazzjoni u d-dupplikazzjoni tal-infiq pubbliku, u b'hekk jittejbu l-kwalità u l-interoperabbiltà.

1.9 Riċerka u żvilupp (R&Ż) avvanzati huma kruċjali għall-iżvilupp ta' armamenti tal-"ġenerazzjoni l-ġdida" li huma meħtieġa ferm. Dawn it-tipi ta' R&Ż qatt ma jistgħu jkunu fil-kompetenza esklużiva tal-industrija biss. Ir-responsabbiltà ewlenija hija tal-gvernijiet. Għaldaqstant, dan il-qasam huwa suxxettibbli ferm għat-tnaqqis baġitarju attwali. Il-Kunsill u l-partijiet interessati għandhom jidentifikaw b'mod urġenti u jniedu milll-iżjed fis possibbli programmi ta' riċerka li jgħinu l-industrija Ewropea tindirizza dipendenzi mhux mixtieqa minn bnadi oħra. It-teknoloġija b'użu doppju (dual use technology) hija bżonjuża. Il-programm tal-UE fil-qasam tar-R&Ż għandu jipprovdi appoġġ. Għandu jiżgura kooperazzjoni transkonfinali effettiva fil-qasam tar-R&Ż.

1.10 Iż-żieda fit-tisħiħ tal-bażi tekonoloġika u industrijali tad-difiża Ewropea għandha tiġi ppjanata kemm jista' jkun. Għal dan il-għan, jinħtieġu miżuri sodisfaċenti fil-livell tal-UE ([4]).

1.11 Hemm bżonn ta' koordinazzjoni iżjed mill-qrib bejn il-Kummissjoni, l-EDA u partijiet interessati tal-UE oħra rilevanti. L-impenn imġedded tal-President, is-Sur Barroso ([5]), il-Viċi President, is-Sur Tajani, u l-Kummissarju, is-Sur Barnier, u t-twaqqif tat-Task Force dwar id-Difiża huma f'waqthom ferm. Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon ukoll ir-riżoluzzjoni progressista tal-PE ta' Diċembru li għadda dwar id-difiża Ewropea u l-firxa wiesgħa ta' kwistjonijiet relatati ([6]).

1.12 Fl-istess spirtu u fid-dawl tat-tisħiħ tal-inizjattiva tat-Task Force dwar id-Difiża tal-KE, il-KESE jħeġġeġ lill-Kummissjoni biex tqajjem dawn il-kwistjonijiet pubblikament. Il-Kummissjoni għandha tikkunsidra wkoll li tipprovdi elementi ta' tweġibiet kif xieraq għas-sejbiet li jirriżultaw mid-differenzi fil-kapaċitajiet industrijali u teknoloġiċi bejn l-Istati Membri kif ukoll mid-differenzi fil-livelli ta' investiment fir-riċerka u d-difiża b'mod ġenerali.

2. **Introduzzjoni**

2.1 L-Artikolu 42 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea jgħid li l-politika ta' sigurtà u ta' difiża komuni għandha tkun parti integrali mill-politika estera u ta' sigurtà komuni. L-Artikolu 42(3) jkompli jgħid li l-Istati Membri għandhom jipprovdu lill-Unjoni b'kapaċitajiet militari għall-implimentazzjoni ta' din il-politika. L-Aġenzija Ewopea għad-Difiża ilha tħabrek mill-2005 'l hawn biex issaħħaħ il-bażi industrijali u teknoloġika tas-settur tad-difiża u tipprovdi tagħmir aħjar għas-suldati. Iżda, il-progress huwa limitat ħafna.

2.2 It-twettiq tas-suq intern u koordinazzjoni finanzjarja effettiva huma prijoritajiet ewlenin attwalment. L-Istrateġija Ewropa 2020 qed tagħti appoġġ qawwi liż-żewġ għanijiet li huma. Dan il-pass ġgantesk 'il quddiem għandu jispira wkoll passi ġodda fil-qasam tad-difiża Ewropea.

2.3 Iżda, ma jeżistix żvilupp simili fis-settur tad-difiża. Il-patt militari bejn Franza u r-Renju Unit tal-1998 ta x'jifhem li kien ser irawwem mentalità ġdida u bidu ġdid. L-istess spirtu ta' kooperazzjoni iżjed mill-qrib fil-qasam tad-difiża kien rifless fit-twaqqif tal-Kumpanija Ewropea tal-Ajrunawtika, id-Difiża u l-Ispazju (European Aeoronautic Defence and Space Company – EADS) fl-2003. Dan, iżda, ma kienx ikkonsolidat. Huwa importanti nifhmu li l-pajjiżi hekk imsejħa tal-ittra ta' intenzjoni (letter of intent – LoI) – jiġifieri l-grupp ta' pajjiżi bl-ikbar kapaċità produttiva: Franza, il-Ġermanja, ir-Renju Unit, l-Italja, Spanja u l-Isvezja – għall-kuntrarju tal-intenzjonijiet preċedenti, għad ma ressqu l-ebda proposta fattibbli għar-razzjonalizzazzjoni jew il-konsolidazzjoni.

([3]) Direttivi 2009/43/KE (ĠU L 146, 10.06.2009) u 2009/81/KE (ĠU L 216, 20.08.2009). Il-Pakkett tad-Difiża kien adottat mill-Kunsill u l-PE fl-2009. Kellu jkun traspost mill-Istati Membri fis-sajf tal-2011. Il-Pakkett tad-Difiża kien jinkludi wkoll Komunikazzjoni dwar "Strateġija għal industrija tad-difiża Ewropea aktar b'saħħitha u kompetittiva", COM(2007) 764, 05.12.2007.

([4]) Il-Fondi Ewropej għandhom jiġu involuti fil-proċess: it-8 Programm Qafas li jmiss, il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond ta' Koeżjoni u l-Fond Soċjali Ewropew.

([5]) Stat tal-Unjoni, Novembru 2011.

([6]) Riżoluzzjoni tal-PE tal-14 ta' Diċembru 2011 dwar l-impatt tal-kriżi finanzjarja fuq is-settur tad-difiża fl-Istati Membri tal-UE (2011/2177(INI).

2.4 L-istaġnar wassal għal approċċi nazzjonali u enfasi fuq il-produzzjoni nazzjonali. Hemm ċerta rinazzjonalizzazzjoni. Kumpaniji industrijali bbażati fl-Ewropa lkoll qed jiffukaw fuq is-swieq tal-esportazzjoni. Ma hemmx kunċett strateġiku komuni, la fost il-gvernijiet u lanqas fost l-imsieħba industrijali.

2.5 Sadanittant, sfidi ġodda ser jaffettwaw dejjem iżjed is-swieq potenzjali. Sfida enormi hija l-iżvilupp tal-armamenti fl-ekonomiji l-ġodda. Iċ-Ċina, ir-Russja, l-Indja u l-Brażil (il-pajjiżi BRIC), segwiti minn pajjiżi iżgħar, qegħdin fi triqithom. Il-baġit tad-difiża taċ-Ċina huwa mistenni li jiżdied minn EUR 120 biljun attwalment għal EUR 250 biljun sal-2015. Ir-Russja ħabbret żieda enormi fil-baġit tad-difiża tagħha minn isa sal-2015. L-Istati Uniti jonfoq iżjed mid-doppju tal-baġit Ewropew globali: EUR 450 biljun v. EUR 204 biljun fl-2007 u l-baġit Ewropew qed jinxtorob dejjem iżjed. Il-baġit globali tar-R&Ż, l-iżjed l-iżjed, huwa 20 % ta' dak Amerikan. 50 % tal-baġit Ewropew tad-difiża jintefqu fuq il-persunal, mentri fl-Istati Uniti jintefqu 25 % tal-baġit. L-Ewropa għandha iżjed persuni fl-armata, iżda huma attrezzati ferm inqas. Il-kundizzjonijiet dinjin qatt mhu ser ikunu kif kienu qabel. Iż-żmien mhux favurina.

2.6 Matul dawn l-aħħar deċennji, ħafna studji rrakkomandaw li l-industrija tad-difiża tiġi adattata għas-suq globali. Dawn ilkoll jagħtu xhieda ta' problemi fit-tul, għax is-swieq tad-difiża huma imperfetti ħafna, u nsibu li l-biċċa l-kbira tal-Istati qed ikomplu jappoġġjaw l-industrija "tagħhom". It-tentattivi għat-titjib tas-swieq, bħall-Pakkett tad-Difiża tal-UE tal-2007, għandhom l-għan li jegħlbu xi wħud min-nuqqasijiet tas-suq u prattiki nazzjonali diverġenti.

2.7 Il-kwistjonijiet preżenti huma kumplessi, parzjalment minħabba t-tul ta' żmien eċċessiv mill-istadju tat-tfassil tal-prodotti sa meta jibdew jitħaddmu. Għalhekk, il-KESE huwa tal-fehma li approċċ wiesa' minn perspettiva teknoloġka, ekonomika u soċjali ikun mod iżjed adatt biex jiġi diskuss dan il-qasam minn sempliċement jiġi eżaminat minn perspettiva ta' difiża.

2.8 Punt prinċipali huwa d-differenza fil-kunċetti strateġiċi bejn il-pajjiżi b'industrija konsiderevoli tal-armamenti, b'mod partikolari rigward id-definizzjoni ta' "interess essenzjali ta' sigurtà nazzjonali", u r-relazzjoni bejn is-sigurtà nazzjonali u s-swieq tal-esportazzjoni. Xi wħud mill-pajjiżi iżjed żgħar għandhom industrija żviluppata mhux ħażin, filwaqt li oħrajn prattikament m'għandhom l-ebda sit tal-produzzjoni. Huwa ċar li l-approċċi tal-pajjiżi kollha jvarjaw skont il-ħtiġijiet u l-potenzjal tagħhom. Ir-riżultat huwa frammentazzjoni u viżjoni varjata ħafna tal-industrija tad-difiża. L-operazzjonijiet bħal dawk fil-Libja joħorġu fid-dieher b'mod ċar ħafna d-disparitajiet dejjem akbar fis-sistemi disponibbli tal-armamenti. Il-konsegwenzi għandhom jiġu rikonoxxuti b'mod ċar u vvalutati.

2.9 Dawn l-iżviluppi jikkonċernaw kemm l-investimenti kif ukoll l-impjieg. L-industrija tad-difiża hija settur ta' teknoloġija avvanzata li jimpjega b'mod dirett 600 000 persuna kkwalifikata u, b'mod indirett, żewġ miljun persuna oħra. Hemm pressjoni inkwetanti għal iżjed tnaqqis. Ta' spiss, is-siti tal-produzzjoni jkollhom konċentrazzjonijiet reġjonali qawwija li jistgħu jsiru ċentri ta' eċċellenza iżda li, għall-kuntrarju, huma fil-periklu li jintlaqtu minn tnaqqis finanzjarju. Dawn is-siti ser ibatu ħafna jekk ir-riorganizzazzjoni u t-tnaqqis isiru b'mod mhux ippjanat u mingħajr struttura.

2.10 Naturalment, l-impjieg attwali jirrappreżenta preokkupazzjoni prinċipali għall-gvernijiet individwali wkoll. Min-naħa tiegħu, dan jista' jxekkel l-iżvilupp ta' viżjoni komuni li hija meħteġa biex tindirizza kif imiss il-konsegwenzi soċjali ta' industrija tad-difiża iżjed dgħajfa, inkluż it-telf ta' għarfien speċjalizzat u l-effetti ta' dan fuq il-kapital uman. Għall-kuntrarju, viżjoni komuni tiffavorixxi ħolqien ibbilanċjat tal-impjiegi u tevita r-riskju li r-riċerkaturi, l-ispeċjalisti tekniċi u dawk bi kwalifiki għoljin fix-xjenza jitilqu lejn pajjiżi terzi peress li dan imur kontra l-għanijiet li l-UE trid tilħaq bl-istrateġija Ewropa 2020.

2.11 L-approċċi tal-UE u l-qafs intergovernattiv jistgħu u għandhom jaħdmu fl-istess perspettiva. Ġaladarba tinżamm is-sovranità nazzjonali, il-kontribut ta' kwalunkwe qafas komuni jagħti frott limitat, bi ftit li xejn titjib fir-rigward tal-kapaċità żejda, id-dupplikazzjonijiet u l-frammentazzjoni. Il-kontradizzjonijiet bejn il-filosofija tas-sovranità nazzjonali, minn naħa, u l-ħtiġijiet finanzjarji, teknoloġiċi, ekonomiċi u soċjali min-naħa l-oħra huma evidenti.

2.12 Għalhekk, huwa inkwetanti li l-għan ta' "ħidma komuni u ta' skambju", jiġifieri l-organizzazzjoni ta' interdipendenza Ewropea ma ssarrafx f'termini ta' strateġija komuni. Minkejja li jeżisti għarfien wiesa' rigward il-bidla fil-kuntest internazzjonali, mid-dehra, il-pressjoni minn barra għad mhijiex qawwija biżżejjed għall-promozzjoni ta' approċċi u soluzzjonijiet komuni. Hija ħaġa ta' stagħġib li, għall-kuntrarju, il-pajjiżi Ewropej għad għandhom ir-rieda jibqgħu dipendenti mill-Istati Uniti fil-qasam tal-akkwist tad-difiża minflok ix-xiri fl-Ewropa.

2.13 Jekk l-Ewropa tixtieq li jibqa' jkollha industrija soda tas-sigurtà u d-difiża, li tkun kapaċi tiżviluppa u tipproduċi sistemi avvanzati, u b'hekk tiżgura s-sigurtà tagħha stess, hemm bżonn ta' bidla radikali fil-mentalità u l-politiki. Jekk ikun hemm iżjed dewmien, il-kapaċitajiet jibdew jonqsu b'rata iżjed mgħaġġla u jisfaw f'livelli tant baxxi li l-UE ma tkunx tista terġa' ssib ruħha fil-quċċata f'oqsma importanti ħafna. Dan ikun iżjed diffiċli peress li t-tnaqqis fl-infiq relatat mar-R&Ż jaffettwa b'mod dirett ġenerazzjoni ta' riċerkaturi u impjegati kkwalifikati. Jekk l-Ewropa ma jirnexxilhiex, l-industriji jistgħu jgħibu, l-impjiegi jintilfu u l-għarfien jisfa fix-xejn, u l-Ewropa tispiċċa taħt il-ħakma ta' oħrajn. Jinħtieġu sens ta' urġenza u azzjoni fost dawk minna li għandhom għal qalbhom l-Ewropa u s-sigurtà Ewropea.

3. **Il-kuntest politiku**

3.1 It-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea ġustament jenfasizza r-rabta profonda bejn il-politika estera u dik tas-sigurtà u d-difiża. Politika estera effettiva trid tissejjes fuq kapaċitajiet konvinċenti ta' difiża. Kapaċitajiet adegwati ta' difiża, min-naħa tagħhom, għandhom jitfasslu u jiġu żviluppati fid-dawl tat-theddid perċepit u l-għanijiet li ntlaħaq ftehim dwarhom f'kuntest internazzjonali kumpless u fraġli ħafna.

3.2 L-iżjed fattur ċentrali huwa l-pożizzjoni u r-rwol tal-UE fid-dinja tal-ġejjieni, fid-dawl tat-tibdil rapidu fiċ-ċirkustanzi ġeopolitiċi li fihom qed jinħoloq numru dejjem ikbar ta' atturi dinjin. Minn din il-perspettiva, il-KESE huwa tal-fehma li wasal iż-żmien li jkun hemm sforz konġunt fl-Ewropa. L-esperjenza tal-passat u dik reċenti tagħti xhieda li t-tkomplija tal-approċċi tradizzjonali twassal għall-periklu li l-Ewropa u l-Istati Membri jingħataw il-ġenb u ma jibqgħux fuq quddiem nett f'dan il-qasam.

3.3 Il-KESE jitlob għal futur stabbli u prevedibbli għall-forzi armati Ewropej, kif jisthoqqlu l-piż ekonomiku u teknoloġiku attwali tal-Ewropa. Iż-żmien estremament twil li jgħaddi mit-tfassil tas-sistemi sakemm jitpoġġew onlajn isaħħaħ il-bżonn li d-deċiżjonijiet jibdew jittieħdu minn din is-sena.

3.4 Minn perspettiva soċjali u politika, il-KESE jenfasizza erba' aspetti importanti dwar il-bżonn ta' kapaċitajiet effettivi fil-qasam tad-difiża Ewropea.

— il-protezzjoni tal-popolazzjoni

— il-bżonn ta' suldati armati kif imiss

— impjiegi stabbli u prevedibbli

— azzjonijiet umanitarji u militari Ewropej użati f'livell dinji li jkunu mfasslin tajjeb.

3.5 Hemm dibattitu għaddej dwar il-ġejjieni tal-PSDK, għalkemm qajla ssir referenza għaliha f'dawn it-termini. Ħafna suġġetti bħall-użu tal-gruppi tal-battalja, il-kontroversja dwar l-iżvilupp ta' kwartieri ġenerali operattiv wieħed, il-finanzjament tal-missjonijiet tal-UE relatati mal-PSDK, it-tiftix ta' kontribuzzjonijiet għal dawn il-missjonijiet u t-talbiet għal reviżjoni tal-Istrateġija Ewropea ta' Sigurtà huma lkoll diskussjoni dwar il-PSDK, biss mhumiex imsejħa bħala tali. Ikun pass 'il quddiem jekk navviċinaw is-suġġett b'dan il-mod. Barra minn hekk, f'kull diskussjoni dwar dawn il-kwistjonijiet importanti, l-implikazzjonijiet industrijali tad-deċiżjonijiet (jew in-nuqqas ta' deċizjonijiet) għandhom jiġu kkunsidrati wkoll. Dan jagħti prova wkoll tar-rabta b'saħħitha bejn il-kapaċitajiet industrijali u l-implimentazzjoni ta' PSDK. Ir-responsabbiltà ewlenija hija tal-gvernijiet.

3.6 Ir-relazzjoni TransAtlantika u n-NATO huma ta' importanza kritika. Għal bosta snin, l-Amerikani kkritikaw il-mod li bih l-Ewropej jieħdu ħsieb l-obbligi tagħhom relatati mad-difiża fi ħdan l-Alleanza. Jeżisti appell kontinwu fiż-żewġ naħat tal-Atlantiku għal "pilastru Ewropew" fin-NATO. Sal-lum il-ġurnata, kien qed jiġri l-kuntrarju.

3.7 In-nuqqas ta' "pilastru Ewropew" kif imiss għandu għeruq politiċi profondi. Fl-Ewropa, għad ma hemmx biżżejjed rieda politika biex jiġu definiti interessi "strateġiċi" Ewropej jew kapaċitajiet militari prinċipali komuni. Għall-kuntrarju, l-Istati Uniti u pajjiżi oħra jużaw il-kunċett ta' attivitajiet strateġiċi, li jħaddnu kull tip ta' riċerka u industrija li jikkontribwixxu għas-sigurtà globali taċ-ċittadini tagħhom, kemm jekk ċivili kif ukoll militari.

3.8 F'dan il-kuntest, il-KESE huwa tal-fehma li jekk jinħoloq "pilastru Ewropew", id-dipendenza eċċessiva tal-kapaċitajiet militari Ewropew mill-Istati Uniti jkollha tiġi sostitwita minn relazzjoni iżjed bilanċjata. Flimkien ma' diskussjoni – li hemm bżonnha serjament – dwar interessi strateġiċi Ewropej komuni, li hija r-responsabbiltà esklużiva tal-gvernijiet, għandu jibda mill-iżjed fis possibbli proċess galbat ta' ppjanar permezz ta' kooperazzjoni bejn l-istituzzjonijiet Ewropej, l-Istati Membri u l-industriji tad-difiża kif ukoll reviżjoni gradwali tal-attitudni tal-Ewropej li awtomatikament jixtru prodotti disponibbli fis-suq mill-Istati Uniti.

3.9 Ikun tajjeb, kemm minn perspettiva industrijali kif ukoll minn dik finanzjarja, li l-kundizzjonijiet għall-kooperazzjoni industrijali mal-industriji fl-Istati Uniti jkunu iżjed bilanċjati.

4. **L-industrija Ewropea tad-difiża**

4.1 Hemm relazzjoni mill-qrib bejn il-politiki esteri u ta' difiża/sigurtà u l-industriji tad-difiża. Minkejja l-privatizzazzjoni, il-gvernijiet għandhom interess kbir fl-industrija tad-difiża bħala klijenti, regolaturi u fornituri ta' liċenzji tal-esportazzjoni.

4.2 L-industrija tad-difiża għandha lok sostanzjali għall-immanuvrar fis-swieq tal-esportazzjoni. Dan huwa parzjalment dovut għall-privatizzazzjoni, u parzjalment għall-inkoraġġiment mill-gvernijiet: il-kriżi ekonomika qed tibdel ċerti ministri tad-difiża fi promoturi espliċiti tal-esportazzjoni. Huwa x'inhu l-każ, il-kriżi qed iġġiegħel is-settur tad-difiża jikkunsidra l-esportazzjonijiet bħala element ċentrali tal-mudelli kummerċjali tagħhom. B'mod ġenerali, l-2011 kienet sena li ħalliet ħafna qligħ għall-industriji Ewropej. L-intrapriżi pjuttost għamlu suċċess ukoll fl-iżvilupp ta' produzzjoni "b'użu doppju".

4.3 Atturi dinjin bħaċ-Ċina, l-Indja u l-Brażil għandhom l-ambizzjonijiet politiċi esteri tagħhom, u dan iwassal għal żieda fil-baġits tad-difiża. Attwalment, dan jidher li qed joħloq opportunitajiet għall-esportazzjonijiet Ewropej. Kemm ser iddum din is-sitwazzjoni? L-industrija għada sejra pjuttost tajjeb, imma l-prestazzjoni tagħha tiddependi l-iżjed mill-investimenti li saru madwar 20 jew 25 sena ilu. Jekk bħalissa l-investimenti jitnaqqsu jew jiġu staġnati iżjed, dan ser ikollu konsegwenzi irreversibbli fil-futur qarib.

4.4 Barra minn hekk, hija ħaġa realistika li nistennew li s-setgħat emerġenti ser jibdew jibnu l-industrija tagħhom indipendentement mill-industriji tal-Punent, u, għaldaqstant, li dawn, bħala l-kompetituri futuri tal-Ewropa fis-swieq tal-pajjiżi terzi, ser jibblukkaw dejjem iżjed l-importazzjonijiet mill-pajjiżi tal-Punent jew jorbtuhom ma' ċerti kundizzjonijiet.

4.5 Attwalment, ma hemm l-ebda programm prinċipali fl-Ewropa li appik jibda, u dan, indubbjament, ser jaffettwa s-suċċess tal-esportazzjonijiet futuri. Barra minn hekk, ilu ftit mhux ħażin minn mindu kwalunkwe pajjiż emerġenti prinċipali kellu bżonn livell sostanzjali ta' trasferiment tat-teknoloġija u tal-produzzjoni f'pajjiżu.

4.6 Wisq probabbli, il-kuntratti għal esportazzjonijiet ta' darba waħda biss ser jintużaw biex tiġi kkupjata t-teknoloġija mill-industriji tal-Punent. Għal dawn, waħda mis-soluzzjonijiet alternattivi biex ma jiġux ibblukkati l-importazzjonijiet tista' tkun dik li jitwaqqfu faċilitajiet ta' produzzjoni (u żvilupp) fil-pajjiżi kkonċernati. Attwalment, din hija iżjed kwistjoni ta' spekulazzjoni dwar kemm żvilupp bħal dan ser jaffettwa l-faċilitajiet u l-opportunitajiet tax-xogħol fl-Ewropa. Fuq perjodu twil ta' żmien, huwa probabbli li l-pożizzjoni tal-industrija Ewropea tiddgħajjef minħabba l-pajjiżi emerġenti l-kbar. It-tisħiħ fit-teknoloġija u l-produzzjoni f'dawn il-pajjiżi ser jaffettwa wkoll is-swieq (potenzjali) Ewropej tal-esportazzjoni f'pajjiżi terzi oħra. Il-kompetizzjoni marbuta mal-prodotti u l-prezzijiet ser tiħrax.

4.7 Minħabba d-dewmien sostanzjali fl-iżvilupp u l-produzzjoni, kif ukoll l-investimenti teknoloġiċi u l-innovazzjoni kontinwa, l-Ewropa teħtieġ koordinazzjoni mmirata biex tiżgura industrija tad-difiża moderna u awtonoma. Sakemm id-daqs tas-swieq ikun iddeterminat l-iżjed mill-fruntieri nazzjonali, ikun kważi awtomatikament taħt il-massa kritika, anke fi Stati Membri kbar. L-esportazzjoni lejn pajjiżi terzi tista' ttaffi dan sa ċertu punt, iżda l-ġejjieni huwa inċert, filwaqt li l-kundizzjonijiet tas-swieq huma ta' spiss 'il bogħod milli jkunu stabbli.

4.8 Il-fatt li l-baġits qed ikomplu jonqsu, li fiċ-ċirkustanzi attwali jimplika limitazzjonijiet konsiderevoli, għandu jservi ta' tbesbisa f'waqtha. Jaffettwaw il-baġits għall-investiment u l-akkwist, ċertament meta l-ispejjeż operazzjonali u dawk marbuta mal-manutenzjoni jibqgħu fl-istess livell jew jiżdiedu minħabba operazzjonijiet militari li jkunu għaddejjin (l-Afganistan, il-Libja u l-operazzjonijiet kontra l-piraterija, biex insemmu ftit eżempji).

4.9 Dan iwassal biex jiġu posposti jew saħansitra kkanċellati investimenti li huma kruċjali għall-industrija biex jiġu żgurati l-manutenzjoni u t-tiġdid tal-kapaċitajiet tal-produzzjoni u l-iżvilupp. Barra minn hekk, fi żminijiet diffiċli l-industrija nnifisha ser iżżomm lura milli tinvesti f'tali manutenzjoni jew f'attivitajiet ġodda. L-investimenti meħtieġa jistgħu jiġu żgurati biss jekk issir ħidma bi sħab b'mod koerenti.

4.10 Il-KESE jirrakkomanda politika industrijali Ewropea mfassla tajjeb għas-settur tad-difiża, mit-tfassil tas-sistemi salfażi operazzjonali. Din hija kwistjoni ta' politika industrijali speċifika. Min-natura tagħha stess hija suq pubbliku: ir-R&Ż għandhom jiġu ffinanzjati lil hinn mill-kapital tal-bidu minħabba marġnijiet mhux profittabbli fil-bidu u minħabba rekwiżiti speċifiċi min-naħa tal-gvern. Jeħtieġ li jiġu identifikati l-kapaċitajiet industrijali prinċipali tal-Ewropa kif ukoll il-politiki tal-investiment bil-għan li titħeġġeġ produzzjoni Ewropea soda. Peress li l-ebda pajjiż ma għandu biżżejjed riżorsi biex jiffinanzja armamenti tal-"ġenerazzjoni l-ġdida", jeħtieġ li jingħaqdu flimkien l-għanijiet nazzjonali u Ewropej kif ukoll ir-riżorsi nazzjonali u Ewropej, kemm mil-lat finanzjarju kif ukoll minn dak industrijali. Il-governanza għandha tissejjes fuq kompetenzi kondiviżi fil-livell nazzjonali u dak tal-UE, b'konformità mal-Istrateġija Ewropa 2020 li kien hemm qbil dwarha. Din hija wkoll tikketta effettiva biex ikun hemm l-aqwa koordinazzjoni possibbli bejn l-istituzzjonijiet Ewropej u fi ħdan il-Kummissjoni, li għadha tiffunzjona ferm inqas mill-potenzjal tagħha. F'dan ir-rigward, it-Task Force li ser jibda dalwaqt bħala pjttaforma – il-Kummissjoni, l-EDA u s-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna (SEAE) – biex jiddiskuti l-prijoritajiet, il-kapaċitajiet u l-lakuni, jista' jipprovdi appoġġ siewi.

4.11 Ir-R&Ż huma tema ċentrali. L-industrija tad-difiża hija attività industrijali b'teknoloġija avvanzata u b'għarfien intensiv, li hemm bżonnha wkoll għall-iżvilupp ta' prototip komplet. Ir-R&Ż kważi qatt ma jistgħu jkunu fil-kompetenza esklużiva tal-industrija biss. Iċ-ċikli tal-ħajja tal-iżvilupp u tas-sistemi huma sempliċement twal wisq, u l-impatt finanzjarju kbir wisq biex l-industrija tkun tista' ġġarrab ir-riskji finanzjarji kollha. L-istorja tagħti xhieda li l-programmi kollha li jirnexxu jitwettqu bil-kooperazzjoni tal-gvernijiet u l-industrija.

4.12 Persentaġġ għoli ħafna tar-R&Ż fil-qasam tad-difiża fid-dinja jiġi mill-gvernijiet, jew direttament inkella indirettament permezz tax-xiri. Xejn mhuwa sorprendenti li, b'mod ġenerali, l-industriji tad-difiża qed jevitaw riskji finanzjarji eċċessivi fid-dawl tan-natura tal-prodotti. Ir-R&Ż fil-qasam tad-difiża huma partikolarment vulnerabbli fejn jidħol it-tnaqqis min-naħa tal-gvernijiet.

4.13 Għalhekk, minbarra l-konsolidazzjoni industrijali, hemm bżonn ta' biżżejjed fondi u kondiviżjoni li dwarhom intlaħaq ftehim fost l-Istati Membri, il-Kummissjoni u l-industrija, għar-riċerka, it-teknoloġija u l-iżvilupp. L-investimenti fid-difiża jitolbu livell għoli ta' finanzjament għar-R&Ż u l-proġetti teknoloġiċi. Barra minn hekk, għandu jiġi żgurat l-aċċess għat-teknoloġiji kritiċi. Jekk it-teknoloġiji kritiċi għall-iżvilupp u l-produzzjoni ma jibqgħux aċċessibbli minħabba r-restrizzjonijiet fuq l-esportazzjonijiet imposti minn oħrajn, jinqalgħu problemi serji biex jintlaħqu l-għanijiet tal-Ewropa fil-qasam tas-sigurtà.

4.14 Ir-R&Ż lil hinn mill-organizzazzjonijiet tad-difiża jaqdu rwol dejjem iżjed importanti minħabba l-progress li jsir fl-oqsma tat-teknoloġija u x-xjenza indipendenti f'bosta oqsma. Sikwit, huwa biss fl-aħħar fażijiet tal-iżvilupp li l-applikazzjoni finali tiddetermina jekk ir-R&Ż jistgħux jiġu identifikati bħala R&Ż fil-qasam tad-"difiża" jew dak "ċivili". L-importanza tar-R&Ż "b'użu doppju" qiegħda kulma jmur tiżdied fil-qasam tal-applikazzjonijiet tad-difiża, pereżempju fl-IT. Għalhekk, huwa ta' importanza kbira li l-bażi industrijali u teknoloġika tad-difiża Ewropea (EDTIB) tistimula l-"użu doppju" tar-R&Ż, b'mod partikolari peress li b'hekk jiġi żgurat finanzjament lil hinn mill-komunitajiet tad-difiża.

4.15 Għandu jintlaħaq qbil fost l-Istati Membri dwar il-fondi pubbliċi fil-qasam tar-R&Ż fil-livell tal-UE. Jista' jsir permezz tat-Tmien Programm Qafas (FP8) li jmiss jew permezz ta' fond separat, preferibbilment permezz ta' pakketti ta' oqsma ta' riċerka avvanzata, pereżempju n-nanoteknoloġija u l-intelliġenza artifiċjali. Għandhom jiġu ppjanati proċeduri speċjali fid-dawl tar-relazzjoni bejn l-industrija tad-difiża u s-settur pubbliku.

4.16 L-EDA u l-Kummissjoni għandhom jaqdu rwol prominenti kif previst fil-Qafas Ewropew għall-Kooperazzjoni, anke biex tiġi evitata l-interferenza politika ta' kuljum. L-EDA għandha tingħata l-opportunità taqdi r-rwol sħiħ tagħha kif previst fit-Trattat ta' Lisbona ([7]).

4.17 Forza tax-xogħol adatta b'ħiliet moderni hija kruċjali għal programm industrijali u ta' R&Ż għad-difiża ([8]). Dan huwa argument sod ieħor għal qafas stabbli għar-R&Ż u l-industrija minflok ristrutturar diżorganizzat. Jeħtieġ li nżommu quddiem għajnejna li l-forzi tax-xogħol tad-difiża huma s-sisien li fuqhom jinbena l-ġejjieni tal-kapaċitajiet tad-difiża. Il-konsultazzjoni tal-industrija u l-komunikazzjoni magħha, l-istituti tar-R&Ż, l-edukazzjoni għolja, l-organizzazzjonijiet militari u t-trejdunjins ikkonċernati għandhom jiżguraw li kemm ir-ristrutturar li għaddej kif ukoll il-produzzjoni progressista tal-armamenti fl-Ewropa jkunu organizzati kif suppost.

([7]) Ara Artikolu 45(1) u Artikolu 42(3) tat-TUE, ĠU C 115, 09.05.2008.

([8]) Ara "A comprehensive analysis of emerging competences and skill needs for optimalpreparation and management of change in the EU defence industry", Rapport finali, Mejju 2009, rapport minn Eurostrategies għall-Kummissjoni Ewropea.

4.18 Ir-restrizzjonijiet baġitarji jitolbu li jiġu indirizzati x-xogħol ripetut u l-ineffettività. Il-konsolidazzjoni kkontrollata mhijiex neċessarjament ekwivalenti għall-ħolqien ta' intrapriżi kbar. Tfisser il-bini ta' biżżejjed massa kritika u kwalità skont standards internazzjonali li jiżguraw pożizzjoni kompetittiva fis-swieq domestiċi u l-pajjiżi terzi. Qed issir dejjem iżjed meħtieġa l-koordinazzjoni tal-ippjanar ta' proġetti fil-livell Ewropew mill-gvernijiet, l-atturi rilevanti fil-livell tal-UE u l-industrija.

4.19 Id-differenzi fid-daqs u fl-attività ġġenerata mill-industriji huma fatt. L-Istati Membri jvarjaw ħafna fl-importanza industrijali tagħhom. Parti mill-ftehim fost il-pajjiżi parteċipanti għandha tiffoka fuq li jiġi żgurat li l-industriji fil-pajjiżi LoI (= il-produtturi ewlenin) ikunu konnessi ma' proġetti rilevanti. Dan l-approċċ mhux biss huwa mixtieq mil-lat politiku, iżda jippromovi wkoll relazzjoni siewja bejn l-intrapriżi ż-żgħar u dawk kbar kif ukoll l-istituti ta' riċerka. Bħala fornituri, l-SMEs għandhom isaħħu l-katini ta' speċjalizzazzjoni intelliġenti b'suċċess.

4.20 Tinħtieġ attenzjoni speċifika għal vulnerabbiltà perċeputa f'pajjiżi tal-Ewropa Ċentrali minħabba l-pożizzjoni ġeografika esposta tagħhom. Fid-dawl kemm tal-bżonn li ċ-ċittadini f'dawn il-pajjiżi jħossuhom protetti tajjeb kif ukoll tax-xewqa li jsir użu sħiħ mill-għarfien tekniku speċifiku fil-qasam tad-difiża, il-KESE jenfasizza l-bżonn ta' integrazzjoni adatta tal-għarfien u l-kompetenzi disponibbli fil-pajjiżi tal-Ewropa Ċentrali fi proġetti ta' difiża li għaddejjin bħalissa u dawk futuri.

4.21 Suq Ewropew integrat għall-prodotti tad-difiża joħloq suq domestiku iżjed stabbli. Minbarra li jikkombina swieq nazzjonali eżistenti, suq Ewropew iħeġġeġ l-armonizzazzjoni jew saħansitra l-istandardizzazzjoni tar-rekwiżiti u r-regoli tal-akkwist bejn l-Istati Membri differenti. Livell ogħla ta' armonizzazzjoni jew standardizzazzjoni jtejjeb il-kundizzjonijiet finanzjarji u ekonomiċi li jsaħħu l-kompetittività tal-intrapriżi Ewropej f'suq dinji.

4.22 Suq Ewropew tad-difiża jkollu massa kritika. F'dan il-kuntest, il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-konsegwenzi dannużi meta l-Istati Membri jkomplu jixtru prodotti disponibbli fis-suq minn pajjiż barrani, b'mod partikolari l-Istati Uniti. L-ewwel nett, dan inaqqar mill-vantaġġi ta' suq Ewropew għall-industrija; għalhekk, il-prezzijiet ta' dawn it-tipi ta' prodotti tad-difiża jogħlew għall-klijenti Ewropej tagħhom, jekk l-industrija ma titħalliex tbigħ fi swieq ta' pajiżi terzi fejn il-kompetizzjoni (statali) żgur tiħrax. It-tieni nett, il-pajjiżi Ewropej li jixtru prodotti disponibbli fis-suq mill-Istati Uniti jħallsu wkoll l-ispejjeż teknoloġiċi Amerikani li huma inklużi fil-prezz ta' dawn il-prodotti.

4.23 Fid-dawl tal-perspettivi finanzjarji u politiċi internazzjonali, huma indispensabbli dibattitu Ewropew fundamentali u konklużjonijiet operazzjonali. Jekk mhux l-Istati Membri kollha huma lesti jipparteċipaw f'qafas komuni, għandu japplika l-prinċipju tal-"kooperazzjoni msaħħa". Livell ogħla ta' integrazzjoni u attitudni pożittiva fil-konfront ta' xiri Ewropew huma l-uniku mod li bih nistgħu nqarrbu lejn swieq li d-daqs tagħhom jixbah lil dawk fl-Istati Uniti. Mingħajr suq domestiku effettiv, hemm lok għal dubji serji dwar jekk l-industrija Ewropea għandhiex il-possibbiltà li tikkompeti f'livell dinji.

5. Xi kwistjonijiet speċifiċi

5.1 L-ambitu industrijali tal-forzi armati differenti – tal-art, il-baħar u l-ajru – ivarja sostanzjalment minn pajjiż għal ieħor. F'għadd ta' oqsma, l-ebda pajjiż ma għad jista' jibqa' jiġi kkunsidrat bħala li jista' jiżviluppa ġenerazzjonijiet ġodda ta' armamenti waħdu.

5.2 Fis-settur tal-art, numru limitat biss ta' intrapriżi kbar li ħadmu fil-qasam tal-integrazzjoni tas-sistemi għandu l-kapaċità jiżviluppa u jipproduċu MBTs (Main Battle Tanks) u vetturi militari eħfef. Il-produtturi Ewropej ewlenin qegħdin Franza, il-Ġermanja u r-Renju Unit. Hemm firxa wiesgħa ta' produtturi ta' sottosistemi u fornituri tat-tielet livell li mhumiex rappreżentati biżżejjed mill-Ewropa Ċentrali.

5.3 Ħafna pajjiżi jiżviluppaw l-industrija navali "proprja" tagħhom, u jibnu bastimenti navali li jvarjaw ħafna minn pajjiż għal ieħor fejn jidħlu d-daqsijiet u l-kumplessità. In-nazzjonijiet LoI u l-Pajjiżi l-Baxxi qegħdin fuq quddiem nett, anke fil-qasam tad-disinn tal-kunċetti u faċilitajiet kumplessi għar-riċerka navali li huma pjuttost differenti mill-iżvilupp tal-bini ta' bastimenti ċivili. Hawnhekk ukoll insibu firxa wiesgħa ta' produtturi ta' sottosistemi u fornituri tat-tielet livell.

5.4 L-inġenji militari tal-ajru huma żviluppati u prodotti fi ftit pajjiżi biss. L-industrija hija kkonċentrata f'għadd żgħir ta' intrapriżi, l-iżjed dawk multinazzjonali, li joperaw f'livell Ewropew u lil hinn minnu. L-industrija hija ffukata l-iżjed fuq l-EADS, BAE Systems, Dassault u Saab-Aircraft. Ir-riċerka dwar l-ajrudinamika avvanzata hija limitata għal ftit pajjiżi biss.

5.5 Is-settur elettroniku, inklużi s-sistemi ta' kmand, kontroll u komunikazzjoni, qed iżid fl-importanza għall-qasam tad-difiża, u nsibu operaturi industrijali kbar bħal Thales, BAE Systems u Finmeccanica. Id-difiża mhix daqstant importanti għall-ikbar gruppi industrijali Ewropej fis-settur elettroniku – Philips u Siemens. F'kull każ, għal dawn il-produtturi, il-volum ta' produzzjoni għal produzzjoni massiva kosteffettiva ta' komponenti elettroniċi speċifiċi, bħaċ-ċirkwiti integrati għad-difiża, huwa żgħir wisq. Iżda, il-fatt li dawn il-gruppi industrijali kbar jiġu involuti jenfasizza l-importanza tal-użu doppju f'dan il-qasam.

5.6 Rigward il-munizzjon u l-isplużivi, in-numru tal-industriji naqas b'mod gradwali f'dawn l-aħħar deċennji, u parti mit-tort huwa tar-restrizzjonijiet ambjentali. Is-sigurtà pubblika ġġiegħel lil dawn it-tipi ta' industriji jew jieħdu s-siti tal-produzzjoni tagħhom inħawi oħra inkella sempliċement jagħlquhom.

5.7 L-aċċess għat-teknoloġiji kritiċi huwa essenzjali, u għandu jiġi appoġġjat fil-qafas tal-PSDK. L-istess jgħodd għal ċerti materjali bħall-fibri tal-karbonju jew il-materjali għall-komponenti elettroniċi.

5.8 Il-Pakkett tad-Difiża tal-2007, adottat fl-2009, jista' jkun ta' appoġġ siewi. L-Istati Membri kellhom jittrasponu d-direttivi fis-sajf tal-2011. Għadu kmieni wisq biex inkunu pożittivi jew xettiċi dwar l-effetti sekondarji tagħhom biex joħolqu suq intern. Il-proċess għadu ma ġiex finalizzat u għad trid isseħħ l-implimentazzjoni tal-għan ta' trasferiment inter-Komunitarju tal-prodotti tad-difiża kif ukoll ta' kunċetti bħal interessi essenzjali ta' sigurtà nazzjonali.

5.9 L-Artikolu 36 tat-TFUE jipprovdi deroga mil-liġijiet tal-akkwist tal-UE għall-protezzjoni ta' interessi essenzjali ta' sigurtà nazzjonali. Din il-formulazzjoni wiesgħa tista' xxekkel żviluppi kif imiss tas-suq, b'mod partikolari fi ktajjen mixtieqa ta' provvista. Il-KESE jissuġġerixxi interpretazzjoni iżjed speċifika tal-Artikolu 346 li tiftaħ opportunitajiet biżżejjed għal soluzzjonijiet Ewropej u l-aqwa ktajjen Ewropej ta' provvista possibbli, bil-għan li jitrawmu s-sigurtà tal-provvista, l-ispeċjalitajiet disponibbli fl-Istati Membri u offerti ekonomikament vantaġġużi.

5.10 Is-sigurtà nazzjonali tal-informazzjoni tikkawża problemi simili bħal dawk imsemmijin fil-punt 5.9 u għandha tiġi kkunsidrata mill-ġdid ukoll. Hija wkoll kwistjoni importanti u delikata fil-parteċipazzjoni tal-industriji Ewropej fi proġetti tad-difiża fl-Istati Uniti.

5.11 Il-"ġbir flimkien u l-kondiviżjoni", inklużi l-programmi komuni ta' taħriġ, għandu jkun programm li jħares 'il quddiem. Kundizzjoni bażika hija li l-kliem fieragħ jiġi sostitwit minn ippjanar konkret u approċċ immirat b'passi identifikati b'mod ċar. Iżda, sakemm ma jkun hemm l-ebda ftehim dwar prinċipji ta' difiża ser ikun diffiċli ħafna li dan il-proċess ta' "ġbir flimkien u kondiviżjoni" isir b'mod fattibbli.

Brussell, 11 ta' Lulju 2012.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Staffan NILSSON